

مقاله نویسی پیشرفته: نشست نخست

حسن صیادی

استاد دانشکده مهندسی مکانیک دانشگاه صنعتی شریف

۲۵ فروردین ماه ۱۴۰۰

فهرست مطالب

مقالات علمی به ۲ گروه اصلی شامل **مقالات همایشها** و **مقالات مجلات** تقسیم میشوند. هر کدام از این ۲ گروه مقالات، بستر کاری و ویژگیهای خاص خود را دارند.

➡ **مقالات همایشها (Conference Paper)**

➡ **مقالات مجلات (Journal Paper or Journal Article)**

در مورد هریک از این دو گروه به **انواع** رایج آنها، **مراحل** تهیه و تکمیل و نیز **ساختار** مقالات هر گروه میپردازیم.

همایشها و رویدادهای علمی

همایشها، رویدادهای علمی و گردهمآئیهای هستند که توسط **انجمنهای علمی**، **موسسات پژوهشی** و یا **دانشگاههای معتبر** و یا **ترکیبی** از آنها و طی **فراخوانهای** توسط برگزار کنندگان، برگزار میگردند. متأسفانه در سالهای اخیر توسط برخی افراد و یا در قالب های **غیر معتبر و به منظور سودجویی** همایشهای غیر معتبر برگزار میگردد.

همایشهای معتبر معمولاً دارای **حامیان** دولتی و غیر دولتی، شرکتهای و موسسات، کارخانجات و صنایع، انجمنها و افراد حقیقی و حقوقی و

➡ همایشهای داخلی **Internal**

➡ همایشهای منطقه ای **Local**

➡ همایشهای بین المللی **International**

همایشها و بخشهای مختلف آنها

همایشها و رویدادهای علمی معمولاً با برنامه ریزی برگزار کنندگان همایش طی **یک تا چند روز** برگزار میگردد و در آن به برنامه های زیر پرداخته میشود:

- مراسم **افتتاحیه Opening Ceremony**
- سخنرانی های **کلیدی** عام توسط افراد شاخص **Keynote Speeches**
- سخنرانی های **مدعو** توسط متخصصین **Invited Talks**
- نشستهای تخصصی و ارائه مقالات پذیرفته شده **شفاهی Oral Presentation**
- نشستهای تخصصی و ارائه مقالات پذیرفته شده **پوستری Poster Presentation**
- **کارگاههای** آموزشی و پژوهشی **Workshops**
- **میزگردهای** تخصصی و گفتگوهای علمی و بنیادی **Round Tables**
- برگزاری مراسم **ضیافت و تقدیر و تشکر از برگزیدگان و اهداء جوایز Reception Ceremony, Acknowledgement, Awards**
- برگزاری **نمایشگاه** در جنب همایش و دعوت از شرکتها و موسسات **Exhibition**
- تورهای و جاذبه های **گردشگری و بازدیدهای علمی Sightseeing**
- بیانیه نهائی و مراسم **اختتامیه Closing Ceremony**

فراخوانهای مقالات همایشها

همایشها بسته به اعتبار و اهمیت آنها به شیوه های مختلف **فراخوان** برای دریافت مقالات علمی و پژوهشی را به انجام میرسانند.

- فراخوان بر اساس **چکیده** یک صفحه ای و قبول یا رد بر اساس داوری چکیده
- فراخوان بر اساس **چکیده** و در ادامه دریافت **مقاله کامل** و قبول یا رد بر اساس داوری مقاله کامل
- فراخوان فقط بر اساس **مقاله کامل** و داوری مقاله کامل

مقالات تخصصی پذیرفته شده بر اساس نظرات داوران به صورت **مقاله ارائه شفاهی** و یا **مقاله ارائه پوستر** پذیرفته میگردند. لازم است تا نویسندگان مقاله برای زمان برگزاری همایش، فایل های ارائه شفاهی برای نشست های تخصصی و یا پوستر جهت نصب در سالن محل نصب پوسترها را آماده کنند.

نگارش مقاله برای همایش

- ❖ بر اساس حوزه تحقیق و پژوهش، مشخص کردن **موضوع کلی مقاله** و بررسی و تحلیل موضوع به لحاظ ارزشمندی و امکان پذیری
- ❖ طرح ریزی مقدماتی و تدوین **ساختار کلی** (نوشتن فهرست مقدماتی مطالب و مشورت با یک یا دو صاحب نظر)
- ❖ تعیین یک **برنامه (جدول) زمانی** برای انجام کار و نوشتن مقاله
- ❖ جست و جو برای یافتن اطلاعات زمینه ای ، اطلاعات مرتبط و تخصصی
- ❖ نوشتن **متن مقاله و درج ملحقات** آن از قبیل شکلها و جدولها و فرمولها (**نسخه اولیه**)
 - مرور و ویرایش متن اولیه و اصلاح آن (**تهیه نسخه دوم**)
 - مشورت با یک صاحب نظر و اصلاح مقاله
 - ویرایش متن نهایی (**نسخه نهایی**)
- ❖ تنظیم فهرست **مراجع و منابع**
- ❖ تدوین **چکیده و واژه های کلیدی**
- ❖ درج **عنوان** گویا و مناسب
- ❖ نام و وابستگی نویسندگان و تعیین نویسنده مسئول
- ❖ ارسال برای همایش بر اساس **برنامه زمانی** همایش

یادآوری از انتخاب موضوع پژوهش (نشستهای ۹۹/۹/۲۶ و ۹۹/۱۰/۲۴)

تعیین موضوع پژوهش:

پژوهشگر به **تنهایی و یا با کمک استاد راهنما** با توجه به انگیزه های مورد نظر به سمت موضوع مورد کنجکاوی و پژوهش حرکت میکند و در این راستا نکات زیر قابل بیان است:

- ❖ با توجه به گسترش روز افزون علم، **یافتن موضوعات بکر علمی کار آسانی نیست.**
- ❖ پژوهشهای **بنیادی** نیاز به درک بالا از علم مورد نظر و تسلط کافی به محدوده های مرتبط دارد.
- ❖ پژوهشهای **کاربردی** در حوزه های تکنولوژی نیازمند تسلط و دسترسی به ملزومات تکنولوژیک است.
- ❖ موضوعات کارفرما محور که ممکن است مبانی علمی بالا در حد مرزهای دانش و تکنولوژی نباشد.

استفاده از ابزارهای جستجوی اینترنتی و موتورهای جستجوگر در وبگاههای موسسات علمی و پژوهشی و دانشگاههای معتبر، سایتهای اطلاع رسانی تخصصی، بخشهای پیشنهادات ادامه تحقیق رساله های ارشد و دکتری، مطالعه مقالات همایشها و مجلات معتبر علمی، مراجعه به کتابهای مرجع و نویسندگان شاخص، مشاوره با افراد صاحب نظر و در راهکارهای رسیدن به موضوع پژوهش راهگشا است.

موضوع باید مورد علاقه بوده و جنبه نوآوری داشته باشد و امکان طرح فرضیه نوین برای حل آن و راه حل علمی برای رسیدن به پاسخ پرسشهای مطروحه و اعتبارسنجی و صحه گذاری فرضیات و نتایج فراهم باشد و بتوان ادامه مسیر تحقیق را ترسیم کرده و از نتایج کار چندین مقاله علمی برای همایشها و یا مجلات معتبر استخراج کرد.

طرح ریزی مقدماتی و تدوین ساختار کلی نگارش مقاله

❖ بررسی الگوی برخی مقاله های مشابه

❖ بررسی الگوی پیشنهادی همایشهای داخلی، منطقه ای و یا بین المللی

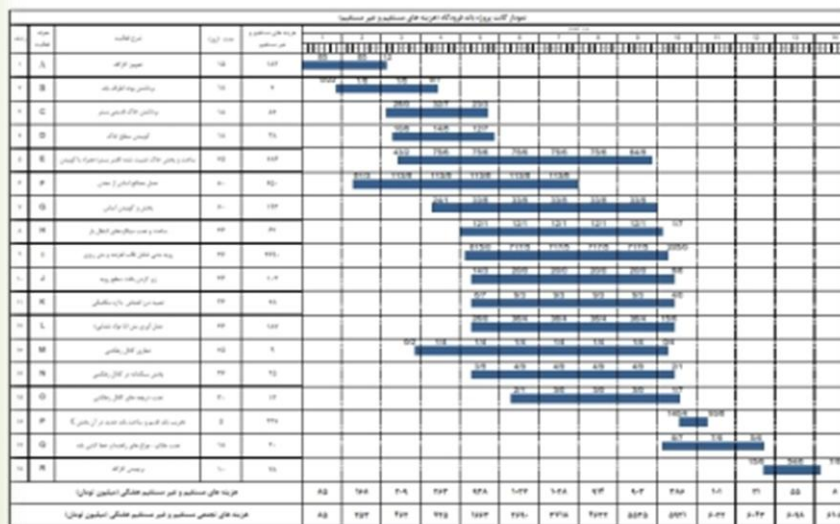
❖ تهیه یک فهرست از بخشهای مورد نظر

❖ مشورت با افراد صاحب نظر

تعیین یک برنامه (جدول) زمانی برای انجام کار و نوشتن مقاله

- ❖ بدون وجود یک برنامه زمان بندی شده ممکن است هرگز مقاله را نتوان نوشت
- ❖ تدوین برنامه با توجه به واقعیتها و شرایط
- ❖ کوشش در جهت طی کردن مراحل زمانبندی

جست و جو برای یافتن اطلاعات زمینه ای، مرتبط و تخصصی

❖ جستجو در پایگاههای اطلاعاتی:

✓ پایگاه های استنادی (Scopus, Web of Science)

✓ پایگاه های اطلاعاتی مرتبط با موضوع

✓ مقالات الکترونیکی و انجمن های تخصصی در موضوع مورد نظر

❖ جستجو در وب و گوگل اسکالر

❖ جستجو در فهرست کتابخانه

❖ جستجو در منابع مرجع به ویژه کتابشناسی ها و دانشنامه ها

Scopus

Web of Science

نوشتن متن مقاله

❖ تدوین نسخه اولیه

- ✓ کاملاً متمرکز بر نوشتن
- ✓ توجه به اهداف و رویکردهای مورد نظر
- ✓ در نظر گرفتن معیارهای ارزیابی از ابتدای کار
- ✓ اهمیت وافر به نگارش و استناد صحیح
- ✓ پرهیز از نقل قول زیاد
- ✓ نگارش مطالبی که در چارچوب هدفها و موضوع مقاله باشد

❖ مرور متن اولیه و اصلاح آن (تهیه نسخه دوم)

❖ مشورت با یک صاحب نظر برای اصلاح مقاله

❖ تدوین نسخه نهایی

❖ تدوین فهرست مراجع و منابع و بر اساس یکی از شیوه نامه های رایج یا بر اساس الگوی همایش

❖ تدوین چکیده و واژه های کلیدی

❖ انتخاب عنوان نهایی، گویا و مناسب

❖ درج نام و وابستگی نویسندگان و تعیین نویسنده مسئول

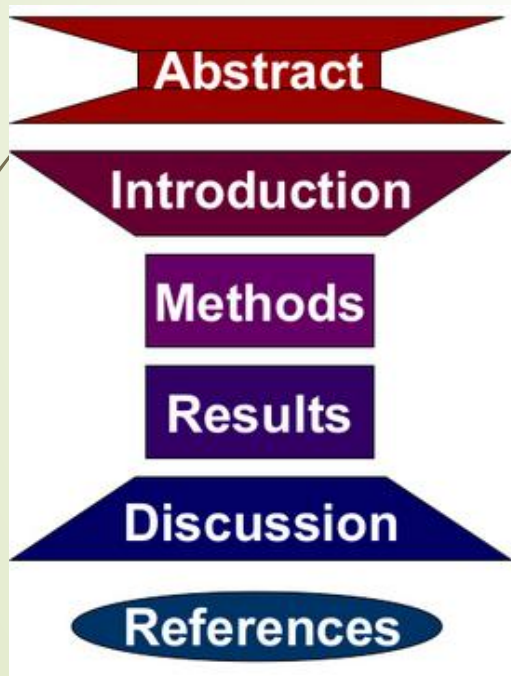
❖ ارسال مقاله برای همایش

ساختار مقاله علمی

✓ **نکته:** هر مقاله علمی دارای قسمتهای مختلف است که بنا برنوع مقاله و نیز حوزه علمی آن تا حدودی متفاوت است.

✓ برخی از قسمتهای اصلی که اکثر مقالات دارای آنها هستند عبارتند از:

Title	عنوان
Author	نویسند
Affiliation.....	وابستگی سازمانی و آدرس
Abstract	چکیده
Keywords.....	کلیدواژه ها
Introduction.....	مقدمه
Literature review.....	پیشینه پژوهش
Research method	روش پژوهش
Findings	یافته ها/ تجزیه و تحلیل داده ها
Conclusion.....	بحث و نتیجه گیری
Acknowledgement.....	تقدیر و تشکر
References and Appendices	منابع و ضامائم

چکیده

- ❖ چکیده بدون خواندن مقاله نیز باید روشن و قابل درک باشد.
- ❖ انتخاب نوع چکیده بر اساس ضوابط مجله هدف (چکیده معمولی یا ساختار یافته)
- ❖ توجه به محدوده واژگان بر اساس ضوابط مجله هدف (به طور معمول ۱۵۰ تا ۲۰۰ کلمه)
- ❖ استفاده از کلمات کلیدی و عدم استفاده از واژه های مبهم، اختصارات و خیلی تخصصی
- ❖ چکیده تمام نما (بیان یافته ها و نتایج)
- ❖ استفاده از فعل زمان گذشته ساده در چکیده انگلیسی
- ❖ کاملاً همسو و بدون تضاد با متن مقاله

✓ **نکته:** آیا چکیده ای که نوشته اید خواننده را به خواندن اصل مقاله جذب می کند؟

ABSTRACT VERSUS INTRODUCTION

Abstracts
summarize the
whole text

Introductions
introduce the
text

May contain
results,
conclusions &
recommendations

Does not contain
results,
conclusions &
recommendations

Can stand alone as
a separate entity

May not make
sense without the
main text

Mainly found in
research papers,
thesis,
dissertations, etc

Can be found in a
wide variety of
texts

کلید واژه ها

هدف: ارتقای سطح بازیابی و رویت پذیری مقاله و استناد به آن پس از چاپ و انتشار

- ❖ انتخاب کلید واژه های استاندارد از طریق جستجو در پایگاه های اطلاعاتی معتبر
- ❖ کلمات کلیدی و پربسامدی که موضوع تحقیق و مقاله را نشان می دهند
- ❖ پرهیز از استفاده از کلیدواژه های بسیار کلی
- ❖ معمولاً ۳ تا ۸ کلیدواژه با توجه به ضوابط همایش

با سپاس

sayyaadi@sharif.edu

